ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ
ΕΠΙΤΡΟΠΗ

Βρυξέλλες, 23.2.2022
SWD(2022) 43 final

ΕΓΓΡΑΦΟ ΕΡΓΑΣΙΑΣ ΤΩΝ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ

ΣΥΝΟΠΤΙΚΗ ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ ΤΗΣ ΕΚΘΕΣΗΣ ΕΚΤΙΜΗΣΗΣ ΕΠΙΠΤΩΣΕΩΝ

που συνοδεύει το έγγραφο

Πρόταση

ΟΔΗΓΙΑ ΤΟΥ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟΥ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΙΟΥ ΚΑΙ ΤΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ

σχετικά με την εταιρική δέουσα επιμέλεια όσον αφορά τη βιωσιμότητα και για την τροποποίηση της οδηγίας (ΕΕ) 2019/1937

{COM(2022) 71 final} - {SEC(2022) 95 final} - {SWD(2022) 38 final} - {SWD(2022) 39 final} - {SWD(2022) 42 final}

Δελτίο συνοπτικής παρουσίασης

Εκτίμηση των επιπτώσεων σχετικά με την πρόταση οδηγίας για τη βιώσιμη εταιρική διακυβέρνηση

Α. Ανάγκη ανάληψης δράσης

Ποιο είναι το πρόβλημα και γιατί αποτελεί πρόβλημα σε επίπεδο ΕΕ;

Το κύριο πρόβλημα που αντιμετωπίζεται είναι η **ανάγκη ενίσχυσης της βιωσιμότητας των συστημάτων εταιρικής διακυβέρνησης και διαχείρισης**, με δύο διαστάσεις: 1) **τα συμφέροντα των ενδιαφερόμενων μερών και οι κίνδυνοι (βιωσιμότητας) για τις εταιρείες οι οποίοι σχετίζονται με τα ενδιαφερόμενα μέρη δεν λαμβάνονται επαρκώς** υπόψη στα συστήματα και τις αποφάσεις διαχείρισης κινδύνων των εταιρειών· 2) οι εταιρείες **δεν μετριάζουν επαρκώς τις δυσμενείς επιπτώσεις τους στα ανθρώπινα δικαιώματα και το περιβάλλον**, δεν διαθέτουν επαρκή συστήματα διακυβέρνησης και διαχείρισης και δεν εφαρμόζουν σχετικά μέτρα για τον μετριασμό των επιβλαβών επιπτώσεών τους. Τα **αίτια** του προβλήματος συνίστανται σε **ανεπάρκειες της αγοράς**, όπως η βραχυπρόθεσμη εστίαση των εταιρειών και των διευθυντών, και σε **ρυθμιστικές αδυναμίες** λόγω των ασαφών και αποκλινόντων εθνικών κανόνων (συμπεριλαμβανομένων των αναδυόμενων) και των αναποτελεσματικών εθελοντικών πλαισίων. Το πρόβλημα έχει **ενωσιακή διάσταση**, καθώς οι εταιρείες και οι επενδυτές δραστηριοποιούνται σε διασυνοριακό επίπεδο, οι αλυσίδες εφοδιασμού είναι διεθνικές και οι διαπιστωθείσες ανεπάρκειες της αγοράς είναι συστημικές. Το πρόβλημα **αναμένεται να επιταθεί σε βάθος χρόνου**: ο προσδιορισμός των κινδύνων και η ευαισθητοποίηση αναμένεται να βελτιωθούν, αλλά οι αλλαγές δεν αναμένεται να είναι αρκετά γρήγορες, ομοιόμορφες και συστημικές και να εξαπλωθούν ευρέως.

Τι θα πρέπει να επιτευχθεί;

Ο **γενικός στόχος** είναι να αξιοποιηθούν καλύτερα οι δυνατότητες της ενιαίας αγοράς να συμβάλει στη μετάβαση προς μια βιώσιμη οικονομία, να προωθήσει τη δημιουργία βιώσιμης αξίας και να βελτιώσει τις μακροπρόθεσμες επιδόσεις και την ανθεκτικότητα των εταιρειών της ΕΕ. Οι **ειδικοί στόχοι** είναι οι εξής: να διευκρινιστεί τι αναμένεται από τους διευθυντές προκειμένου να εκπληρώσουν το καθήκον τους να ενεργούν προς το συμφέρον της εταιρείας· να προωθηθεί η ενσωμάτωση των κινδύνων και των επιπτώσεων βιωσιμότητας στη διαχείριση των εταιρικών κινδύνων· να αυξηθεί η λογοδοσία για τον προσδιορισμό, την πρόληψη και τον μετριασμό των δυσμενών επιπτώσεων, μεταξύ άλλων στις αξιακές αλυσίδες· να βελτιωθεί η πρόσβαση σε μέσα επανόρθωσης· να βελτιωθούν οι πρακτικές εταιρικής διακυβέρνησης για την καλύτερη ενσωμάτωση της βιωσιμότητας στη διαδικασία λήψης αποφάσεων των διευθυντών και των εταιρειών.

Ποια είναι η προστιθέμενη αξία της δράσης σε επίπεδο ΕΕ (επικουρικότητα);

Με την ανάληψη μεμονωμένης δράσης από ορισμένα κράτη μέλη **δεν θα μπορούσαν να επιτευχθούν ικανοποιητικά οι στόχοι,** λόγω της ενωσιακής/παγκόσμιας διάστασης του προβλήματος. Είναι περισσότερες οι πιθανότητες μετριασμού των βραχυπρόθεσμων πιέσεων που ασκούνται στις εταιρείες με τη θέσπιση ενωσιακών κανόνων. Οι νέοι κανόνες της ΕΕ θα βασιστούν στο υφιστάμενο ενωσιακό πλαίσιο εταιρικής διακυβέρνησης. Η παρέμβαση της ΕΕ μπορεί να εξασφαλίσει ότι η ΕΕ θα έχει ισχυρή φωνή σε παγκόσμιο επίπεδο.

Β. Λύσεις

Ποιες είναι οι διάφορες επιλογές για την επίτευξη των στόχων; Υπάρχει προτιμώμενη επιλογή ή όχι; Αν όχι, γιατί;

Εξετάστηκαν επιλογές κυρίως όσον αφορά το καθήκον εταιρικής δέουσας επιμέλειας και τα καθήκοντα των διευθυντών. Οι μη κανονιστικές επιλογές απορρίφθηκαν, καθώς έχουν αποδειχθεί αναποτελεσματικές και μη αποδοτικές. Όσον αφορά τη δέουσα επιμέλεια, ορισμένες κανονιστικές επιλογές (π.χ. υποχρέωση ή ευθύνη που περιορίζεται στην πρώτη βαθμίδα της αξιακής αλυσίδας) επίσης απορρίφθηκαν λόγω αναποτελεσματικότητας. Οι επιλογές που παρέμειναν ποικίλλουν ως προς τη συνολική προσέγγιση

(τομεακή – οριζόντια) και το προσωπικό πεδίο εφαρμογής. **Προτείνεται μια προτιμώμενη δέσμη επιλογών, οι οποίες αλληλοσυμπληρώνονται.** Όσον αφορά την **εταιρική δέουσα επιμέλεια**, προτείνεται να θεσπιστεί οριζόντιο καθήκον δέουσας επιμέλειας για τις μεγάλες κεφαλαιουχικές εταιρείες (στοιχείο το οποίο ορίζεται από δύο πιθανά εναλλακτικά σύνολα κριτηρίων που συνδέονται με τον αριθμό των εργαζομένων και τον κύκλο εργασιών), σε συνδυασμό με ένα απλουστευμένο καθεστώς που θα στοχεύει τα σημαντικότερα ζητήματα για τις κεφαλαιουχικές εταιρείες μεσαίου μεγέθους και μεσαίας κεφαλαιοποίησης στους τομείς στους οποίους είναι πιθανότερο να σημειωθούν δυσμενείς επιπτώσεις στο περιβάλλον και τα ανθρώπινα δικαιώματα (τομείς υψηλού αντικτύπου). Κανόνες της ΕΕ για εναρμονισμένη αστική ευθύνη και τη διοικητική επιβολή θα στηρίζουν τον στόχο αυτόν. Θα συμπεριλαμβάνονται οι εταιρείες τρίτων χωρών με σημαντικό κύκλο εργασιών στην ΕΕ. Όσον αφορά τα **καθήκοντα των διευθυντών**, η προτιμώμενη επιλογή θα αποσαφηνίζει με εναρμονισμένο τρόπο το γενικό καθήκον των διευθυντών να ενεργούν προς το συμφέρον της εταιρείας για το σύνολο των κεφαλαιουχικών εταιρειών (που ρυθμίζονται από το εθνικό εταιρικό δίκαιο). Η επιλογή αυτή θα υποστηρίζεται από ορισμένα ειδικά καθήκοντα των διευθυντών (π.χ. σχετικά με τη διαχείριση κινδύνων ή τη συμμετοχή των ενδιαφερόμενων μερών) για τις μεγάλες εταιρείες και θα εφαρμοστεί σταδιακά για τις μεσαίου μεγέθους κεφαλαιουχικές εταιρείες και τις εισηγμένες ΜΜΕ υψηλού αντικτύπου. Τα καθήκοντα των διευθυντών που αφορούν την υποχρέωση εταιρικής δέουσας επιμέλειας ισχύουν για τις ίδιες εταιρείες για τις οποίες ισχύει η εν λόγω υποχρέωση. Πρόσθετα ειδικά καθήκοντα των διευθυντών για τον καθορισμό στρατηγικής με επιστημονικά τεκμηριωμένους στόχους θα ισχύουν για τις μεγάλες εταιρείες με περισσότερους από 1 000 εργαζομένους. Συμπληρωματικά, θα θεσπιστεί γενική ρήτρα σύμφωνα με την οποία οι **αποδοχές** θα πρέπει να διευκολύνουν ή τουλάχιστον να μην εμποδίζουν τη συμμόρφωση με τους νέους κανόνες.

Ποιες απόψεις διατύπωσαν τα διάφορα ενδιαφερόμενα μέρη; Ποιος υποστηρίζει την κάθε επιλογή;

Οι δραστηριότητες διαβούλευσης, ιδίως η δημόσια διαβούλευση, που απέφερε σχεδόν μισό εκατομμύριο απαντήσεις, δείχνουν γενική υποστήριξη για τον στόχο της ενωσιακής δράσης και την πλειονότητα των προτεινόμενων δράσεων. Όσον αφορά τα **καθήκοντα των διευθυντών**, η πλειονότητα όσων απάντησαν, από όλες τις ομάδες ενδιαφερόμενων μερών, αναγνώρισε την ανάγκη οι εταιρείες και οι διευθυντές να λαμβάνουν υπόψη τα συμφέροντα των ενδιαφερόμενων μερών στις εταιρικές αποφάσεις, ιδίως όσον αφορά την ενσωμάτωση της βιωσιμότητας στην εταιρική στρατηγική, με τη μεγαλύτερη υποστήριξη να προέρχεται από τις ΜΚΟ, ακολουθούμενες από τις μεμονωμένες εταιρείες και τις ενώσεις επιχειρήσεων. Οι τελευταίες εκφράζουν ανησυχία όσον αφορά τον καθορισμό μετρήσιμων στόχων και την εξισορρόπηση των συμφερόντων όλων των ενδιαφερόμενων μερών. Όσον αφορά την **εταιρική δέουσα επιμέλεια**, η τεράστια πλειονότητα όλων των ομάδων ενδιαφερόμενων μερών επιβεβαιώνει την ανάγκη για ένα οριζόντιο νομικό πλαίσιο της ΕΕ, το οποίο θα παρέχει εναρμόνιση, ίσους όρους ανταγωνισμού και ασφάλεια δικαίου. Υπάρχει γενική υποστήριξη για την υιοθέτηση φιλόδοξης προσέγγισης όσον αφορά το περιεχόμενο του καθήκοντος δέουσας επιμέλειας, σύμφωνα με την προτιμώμενη επιλογή. Όσον αφορά τη μείωση της επιβάρυνσης για τις ΜΜΕ, μέτρα όπως η εργαλειοθήκη, τα εθνικά γραφεία υποστήριξης, η στήριξη για την ανάπτυξη ικανοτήτων, συμπεριλαμβανομένης της χρηματοδότησης, και οι μη δεσμευτικές κατευθυντήριες γραμμές θεωρούνται αποτελεσματικά. Οι **αποδοχές** φαίνεται να αναγνωρίζονται ως συμπληρωματικό μέτρο, με σχετικά περιορισμένες απαντήσεις.

Γ. Επιπτώσεις της προτιμώμενης επιλογής

Ποια είναι τα οφέλη της προτιμώμενης επιλογής (ειδάλλως, των κυριότερων επιλογών);

Η δέσμη των προτιμώμενων επιλογών θα επιτρέψει στις **εταιρείες** να βελτιώσουν τις οικονομικές επιδόσεις τους, με βάση διάφορους παράγοντες, όπως η καλύτερη διαχείριση κινδύνων, η βελτίωση της επιχειρησιακής αποδοτικότητας και η εξοικονόμηση κόστους, η ενίσχυση της ανθεκτικότητας και η αύξηση της καινοτομίας. Δεν θα προκύψουν αμέσως όλα τα οφέλη, αλλά ορισμένα μπορεί να αποκομιστούν μεσοπρόθεσμα έως μακροπρόθεσμα, ούτε θα προκύψουν εξίσου για όλες τις εταιρείες που εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής. Αναμένονται θετικές **επιπτώσεις στα ανθρώπινα δικαιώματα**, συμπεριλαμβανομένων των εργασιακών δικαιωμάτων, **και στο περιβάλλον**, γεγονός που ισχύει και για

τις τρίτες χώρες στις οποίες βρίσκονται αλυσίδες εφοδιασμού. Η προτιμώμενη δέσμη μέτρων θα είναι αποτελεσματική για την επίτευξη των εν λόγω οφελών.

Ποιο είναι το κόστος της προτιμώμενης επιλογής (ειδάλλως, των κυριότερων επιλογών);

Το κόστος συμμόρφωσης για τις εταιρείες συνίσταται στο κόστος καθιέρωσης και λειτουργίας των διεργασιών και διαδικασιών δέουσας επιμέλειας, καθώς και στο κόστος μετάβασης, δηλαδή στις δαπάνες και τις επενδύσεις που απαιτούνται για την αλλαγή των δραστηριοτήτων και των αξιακών αλυσίδων της ίδιας της εταιρείας με σκοπό τον μετριασμό των δυσμενών επιπτώσεων. Το πρόσθετο κόστος της δημοσιοποίησης στοιχείων για την ενημέρωση του κοινού θα επιβαρύνει μόνο τις μη εισηγμένες επιχειρήσεις μεσαίου μεγέθους και υψηλού αντικτύπου, δεδομένου ότι αυτές δεν καλύπτονται από την πρόταση της Επιτροπής για την οδηγία σχετικά με την υποβολή εκθέσεων βιωσιμότητας από τις εταιρείες. Το εκτιμώμενο άμεσο κόστος συμμόρφωσης, λαμβανομένου υπόψη του αριθμού των εταιρειών που επηρεάζονται, ανέρχεται σε εφάπαξ δαπάνες ύψους 500 έως 680 εκατ. EUR και σε πάγιες (ετήσιες) δαπάνες ύψους 1,72 έως 2,37 δισ. EUR (ανάλογα με τα κριτήρια που θα επιλεγούν όσον αφορά τον αριθμό εργαζομένων / τον κύκλο εργασιών προκειμένου να καθοριστούν οι μεγάλες εταιρείες που θα καλύπτονται από τους κανόνες πλήρους δέουσας επιμέλειας). Ορισμένες εταιρείες (θυγατρικές, εταίροι αξιακής αλυσίδας) που δεν εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής της πρωτοβουλίας θα επιβαρυνθούν με έμμεσο κόστος (διάχυση κόστους προς τα κάτω). Τα καθήκοντα των διευθυντών θα συνεπαχθούν εφάπαξ κόστος ύψους 445 εκατ. EUR, ενώ ο αντίκτυπος των αποδοχών στο κόστος είναι πολύ περιορισμένος.

Ποιες είναι οι επιπτώσεις στις ΜΜΕ και στην ανταγωνιστικότητα;

Στο πλαίσιο της προτιμώμενης δέσμης μέτρων, οι μικρές και πολύ μικρές εταιρείες εξαιρούνται από τα μέτρα δέουσας επιμέλειας· οι εταιρείες μεσαίου μεγέθους και μεσαίας κεφαλαιοποίησης καλύπτονται μόνο όταν δραστηριοποιούνται σε οικονομικούς τομείς ιδιαίτερα υψηλού αντικτύπου, με πιο στοχευμένες υποχρεώσεις και σταδιακή εφαρμογή. Όπως περιγράφεται, αναμένονται έμμεσες επιπτώσεις σε όλες τις εταιρείες που αποτελούν μέρος αξιακών αλυσίδων· ως εκ τούτου, η προτιμώμενη δέσμη περιλαμβάνει μέτρα για να αποφευχθεί η επιβάρυνση των ΜΜΕ-εταίρων αξιακών αλυσίδων με το κόστος συμμόρφωσης, ενώ πρόσθετα μέτρα στήριξης θα συμβάλουν επίσης στην ελαχιστοποίηση του κόστους για τις ΜΜΕ. Συνολικά, η προτιμώμενη επιλογή αναμένεται να οδηγήσει στην ενίσχυση της ανθεκτικότητας και των μακροπρόθεσμων επιδόσεων των εταιρειών (βλ. «Οφέλη»), ιδίως μεσοπρόθεσμα έως μακροπρόθεσμα, αποφέροντας παρόμοια οφέλη στο επίπεδο της οικονομίας. Δεδομένου ότι ο αντίκτυπος στο κόστος είναι σχετικά περιορισμένος σε σύγκριση με τα έσοδα των εταιρειών, δεν αναμένονται σημαντικές αρνητικές στρεβλώσεις όσον αφορά την ανταγωνιστικότητα των εταιρειών της ΕΕ στις παγκόσμιες αγορές και οι μεσομακροπρόθεσμες επιπτώσεις στην ανταγωνιστικότητα αναμένεται να είναι θετικές.

Θα υπάρξουν σημαντικές επιπτώσεις στους εθνικούς προϋπολογισμούς και στις εθνικές διοικήσεις;

Σύμφωνα με την προτιμώμενη επιλογή, το συνολικό κόστος εποπτείας για τη δημόσια διοίκηση σε όλα τα κράτη μέλη θα ανέλθει σε εφάπαξ κόστος ύψους 0,13 εκατ. EUR και σε ετήσιο πάγιο κόστος από 7,86 έως 11,2 εκατ. EUR (ανάλογα με τα κριτήρια που θα επιλεγούν όσον αφορά τον αριθμό εργαζομένων / τον κύκλο εργασιών προκειμένου να καθοριστούν οι μεγάλες εταιρείες που θα καλύπτονται από κανόνες πλήρους δέουσας επιμέλειας). Οι υπολογισμοί αυτοί ισχύουν για τον εποπτικό έλεγχο βάσει κινδύνου όσον αφορά τη συμμόρφωση με τη δέουσα επιμέλεια. Δεν αναμένονται πρόσθετες δαπάνες εποπτείας για τα καθήκοντα των διευθυντών και τις αποδοχές. Τα κράτη μέλη ενδέχεται επίσης να επιβαρυνθούν με κάποιο χαμηλό πρόσθετο κόστος επιβολής λόγω δικαστικών διαφορών.

Θα υπάρξουν άλλες σημαντικές επιπτώσεις;

Λόγω της παγκόσμιας εμβέλειας μέσω των αξιακών αλυσίδων, θα επηρεαστούν εταιρείες και οι οικονομίες τρίτων χωρών. Αναμένονται θετικές επιπτώσεις στα ανθρώπινα δικαιώματα και το περιβάλλον, καθώς και σε τοπικές κοινότητες, μέσω της αύξησης της ευαισθητοποίησης των

ενδιαφερόμενων μερών, της βελτίωσης των πρακτικών που σχετίζονται με τη βιωσιμότητα, της αυξημένης υιοθέτησης διεθνών προτύπων στις αναπτυσσόμενες χώρες, της καλύτερης πρόσβασης των θυμάτων σε μέσα επανόρθωσης και των βιώσιμων επενδύσεων. Στις δυνητικές αρνητικές επιπτώσεις περιλαμβάνονται: το κόστος συμμόρφωσης για τις εταιρείες τρίτων χωρών και η επακόλουθη μετακίνηση παραγωγών από τρίτες χώρες σε μη ελεγχόμενες αγορές προϊόντων· ο κίνδυνος να στραφούν εταιρείες σε λιγότερο ριψοκίνδυνους προμηθευτές. Περιγράφονται μέτρα μετριασμού.

Αναλογικότητα;

Τα προτεινόμενα μέτρα δεν υπερβαίνουν τα αναγκαία όρια για την αντιμετώπιση των αιτίων και την επίτευξη των στόχων της πρωτοβουλίας. Η επιβάρυνση των εταιρειών που απορρέει από το κόστος συμμόρφωσης έχει προσαρμοστεί στο μέγεθος και τους πόρους που διαθέτει η εταιρεία, καθώς και στο προφίλ κινδύνου (βλ. επίσης επιπτώσεις στις ΜΜΕ ανωτέρω).

Δ. Παρακολούθηση

Πότε θα επανεξεταστεί η πολιτική;

5 έτη μετά τη μεταφορά στο εθνικό δίκαιο, λαμβανομένου υπόψη του χρόνου που απαιτείται για την εφαρμογή και τη συλλογή δεδομένων.